

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ อุปาสก — อุบาสก, ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย

คำว่า **อุปาสก** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง อ่านตามภาษาบาลีว่า อุ - ปา - สะ - กะ แปลว่า ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย ผู้ถึงพระรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง นิยมแปลทับศัพท์เป็น อุบาสก, ข้อความโดยสรุปจากอรรถกถา ที่มกนิทาย สีลขันธวรรค สามัญญผลสูตร แสดงไว้ว่า **อุบาสก คือ คฤหัสถ์คนใดคนหนึ่งถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เหตุที่เรียกว่าอุบาสก ก็เพราะนั่งใกล้พระรัตนตรัย**

นอกจากนั้น ยังแสดงต่อไปว่า **ศีลของอุบาสก คือ ศีล ๕** (เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดมในกาม เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการดื่มเมาคือสุรา และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท), **อาชีพของอุบาสก คือ อาชีพที่สุจริต** เว้นจากอาชีพที่ทุจริต และไม่ประกอบอาชีพที่ไม่ควรประกอบ คือ คำนมุษย์ คำสัตว์ที่จะต้องฆ่า คำยาพิษ คำอาวุธ คำน้ำเมา, **วิบัติ (ความเสื่อมของอุบาสก) คือ เป็นคนทุศีล เป็นผู้ประกอบอาชีพที่ผิด ไม่มีศรัทธา ถือมมงคลตื่นข่าว แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา ไม่ทำการสนับสนุนในพระพุทธศาสนา, และ สมบัติ (ความสมบูรณ์พร้อม) ของอุบาสก คือ เป็นผู้ที่มีศรัทธา เป็นผู้มีศีล เป็นผู้ไม่ถือมมงคลตื่นข่าว เป็นผู้เชื่อกรรมไม่เชื่อมงคลตื่นข่าว ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา และ สนับสนุนพระพุทธศาสนา.**

อุบาสก อุบาสิกา คือใคร? คฤหัสถ์ชาย ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เป็นผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย ชื่อว่า อุบาสก คฤหัสถ์หญิง ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เป็นผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัย ชื่อว่า อุบาสิกา ดังนั้นการเป็นอุบาสก อุบาสิกา ไม่ใช่อยู่ที่เครื่องนุ่งห่ม ไม่ใช่อยู่ที่การไปอยู่ ณ ที่หนึ่งใด แต่อยู่ที่สภาพจิต ที่น้อมที่จะพึ่งพระธรรม ศึกษาพระธรรมอบรมเจริญปัญญา และ ไม่ประมาทในการสะสมความดีประการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้เข้าใจได้ว่า แต่ละคนเป็นอุบาสก อุบาสิกา ที่แท้จริงในพระพุทธศาสนาหรือไม่ พระธรรมเท่านั้นที่จะเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลที่ดี **อุบาสก อุบาสิกา ต้องเป็นผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มีความเข้าใจพระธรรม ฟังพระปัญญาตรัสรู้ของพระองค์** ซึ่งเมื่อมีความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นไปตามลำดับก็จะเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลให้ความดีประการต่างๆ ในชีวิตประจำวันเจริญยิ่งขึ้นด้วย ทำให้เป็นผู้มีศีล กระทำในสิ่งที่ควรทำ และงดเว้นในสิ่งที่ควรงดเว้น เป็นผู้ที่มีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย คล้อยตามความเข้าใจที่ค่อยๆ เจริญขึ้น เมื่อมีความเข้าใจถูก ก็ไม่เป็นผู้เชื่อมงคลตื่นข่าว แต่มีความมั่นคงในเรื่องกรรมและผลของกรรม เมื่อมีความเข้าใจถูก ก็ทำให้ไม่แสวงหาเขตบุญภายนอกพระพุทธศาสนา เนื่องจากคำสอนที่จะทำให้พ้นจากทุกข์ได้นั้น มีเฉพาะในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ไม่มีคำสอนอื่นจึงไม่เข้าใกล้คำสอนอื่นที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของปัญญา แต่ก็ไม่ได้มีการห้ามการเจริญกุศลกับบุคคลต่างๆ เลย เช่น คนที่มีความเห็นผิด แต่มีทางใดที่เราจะสงเคราะห์ช่วยเหลือเขาได้ ก็ช่วยเหลือ แบ่งปันสิ่งที่ประโยชน์ให้ได้ แต่จะไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการส่งเสริมในความเห็นผิดของเขา

นอกจากนั้น ขณะที่ได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม มีความเข้าใจที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการเผยแผ่พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงให้ผู้อื่นได้เข้าใจด้วย ก็ได้ชื่อว่าสนับสนุนในพระพุทธศาสนานี้แล้ว เป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งพระธรรมด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง จะเห็นได้ว่าความดีทุกอย่างทุกประการ เป็นสิ่งที่ควรกระทำ ควรอบรมเจริญให้มีขึ้นทั้งนั้น ความดีเป็นกุศลธรรม เป็นสิ่งที่ถูกต้อง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงเพื่อให้อุบาสก อุบาสิกาได้เข้าใจตามความเป็นจริง ได้เห็นคุณของกุศลธรรมว่าเป็นธรรมที่เป็นไปเพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง เป็นธรรมที่ให้ผลเป็นสุข ไม่นำมาซึ่งทุกข์โทษภัยใดๆ อีกทั้งทรงแสดงอกุศลธรรมทั้งหลายไว้อย่างมากมายเช่นเดียวกัน ซึ่งแต่ละคนก็มีมาก ๆ ด้วยกันทั้งนั้น เพื่อให้ได้เข้าใจตามความเป็นจริง ได้เห็นโทษเห็นภัยของอกุศลโดยประการทั้งปวง เพื่อถอยกลับจากอกุศล ขัดเกลาด้วยกุศลธรรม ทั้งหมดนั้นสมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไปตามความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่อกุลแก่ผู้ที่ได้ฟัง ได้ศึกษาอย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุปแล้ว การเป็นอุบาสก อุบาสิกาที่แท้จริง คือ ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจ พร้อมทั้งน้อมประพฤติปฏิบัติตามพระธรรม เป็นคนดี มีชีวิตดำเนินไปตามปกติ ควบคุมไปกับการอบรมเจริญปัญญาจากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม และไม่ละเลยโอกาสแห่งการสะสมความดี ประการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง ต่อไป.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ.: www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑-๗๑๐๖]